

Josef Pohanka- životopis

Náš pamětník se jmenuje Josef Pohanka a narodil se 12.8. 1947 v Olomouci jako mladší ze dvou synů. Jeho tatínek byl původně vystudovaným knihtiskařem, ale po válce nebyl o takové „služby“ zájem, a proto pracoval jako poštovní doručovatel. Maminka měla ještě tři sourozence, pocházela z velmi chudé rodiny. Z tohoto důvodu nebyl na její studium dostatek financí, proto nemohla studovat. Pracovala všude možné, a později si našla práci jako školnice na základní škole.

Dětství pana Pohanky bylo velmi hezké. Pamětník vzpomíná jak si velmi často hráli s ostatními dětmi venku a podle jeho slov nebylo „tolik civilizace“. Jako většina školáků tehdejší doby chodil také do Pionýra. Šlo o druh skauta té doby, který nazval jako „kopii Hitler-jugendu“. Jako žák základní školy se také účastnil Spartakiády, což bylo hromadné veřejné sportovní vystoupení. Na základní škole se dostal do skupinky tzv. sportovní akademie, která měla nacvičit nějaké gymnastické vystoupení.

V dospělosti musel nastoupit na vojnu. Pamatuje si, že první měsíc byl nejhorší, protože byli šikanováni staršími poddůstojníky. Ti za toto chování byli potrestáni na základě stížnosti jednoho vojína, který měl vlivné rodiče. Na vojně absolvoval poddůstojnickou školu, měl absolvovat zkoušky na poddůstojníka. Podle slov pana Pohanky byl náčelník pluků původně povozník, který rozvázal hnůj na pole. Díky jeho partyzánskému odboji za 2. světové války vstoupil do armády, ale tomto oboru neměl zkušenosti. Vojenská cvičení často vypadala jako fraška. „Při nacvičování střelby z transportéru jsme seděli na dřevěných židlích a v ruce jsme měli klacky a tím jsme stříleli proti sobě,“ řekl pamětník.

O pár let později se pan Pohanka dozvěděl o velmi významné události. Šlo o smrt upálení Jana Palacha, studenta filozofické fakulty Karlovy Univerzity, který protestoval proti okupaci našeho území vojsky Varšavské smlouvy. O této akci se doslechl vysíláním radiových stanic „Svobodná Evropa“ a „Hlas Ameriky“. To byla jediná zmínka o nešťastné události, protože v noviny či televize nesměly o takovéto akci informovat. Další protestní smrt Jana Zajíce, byla také prezentována jen těmito stanicemi. O této události vědělo ještě méně lidí než o Janu Palachovi. O rok později se „slavilo“ výročí upálení Palacha a Zajíce, to již o těchto událostech vědělo více lidí a proběhlo pár demonstrací, které byly brutálně potlačeny.

Roku 1977 pan Pohanka zažil událost kolem Charty 77, šlo o protest veřejnosti proti politické, státní moci a nedodržování lidských práv. S Chartou souhlasil, ale neměl možnost ji podepsat a dnes neví jestli by to tehdy dokázal podepsat po všem co následovalo.

Byl u toho když se tzv. budoval socialismus. Pracoval na montážích, jednou z nich byla tzv. stavba mládeže u Košic, to byl název pro stavby, na které pracovali brigádníci.

Největší antikomunista, kterého náš pamětník znal byl jeho bratr. V té se všichni báli a veřejně nikdo nedával nic znát, nikde nic neříkal, jelikož v té době si nebyli jisti nikým, kdokoliv mohl donášet na STB. Na příklad u Třineckých železáren byla postavená vesnička, kde bylo všechno červené, a to proto, že komíny neměly filtry a vypouštěly do ovzduší spaliny z rudy. V 80. letech se začalo hodně rozjíždět chalupaření, kdy si lidé kupovali, stavěli, pronajímali chalupy kam jezdily rodiny na víkendy. Po zveřejnění Cibulkových seznamů, byli odhaleni spolupracovníci STB, většina byla zděšena kolik osob tam pracovalo a kolik bylo udavačů. Nejvíce se pan Pohanka divil, když zjistil že mezi nimi byl i jeho nadřízený, kterému se svěřil že mu přišla přihláška do komunistické strany, a že nechce být jejich členem. I přesto že měl strach o svou rodinu, věděl že dcera má podanou přihlášku na střední školu, vstoupit do strany odmítl. Naštěstí záhy propukla Sametová revoluce.

Po převratu ještě před zjištěním že jeho nadřízený byl spolupracovníkem STB se mezi lidmi začal objevovat termín Občanské fórum, což bylo politické hnutí vzniklé po Sametové revoluci. Pan Pohanka spolu se svými spolupracovníky založili OF v práci z jediného důvodu, aby se komunismu konečně zbavili. Jelikož on i jeho spolupracovníci věděli, že jejich nadřízený je komunista do OF ho nepozvali. On naopak přišel sám. Až po přečtení seznamu účastníků zjistili, že se chtěl do OF dostat, aby mohl donášet na své kolegy.

O demonstracích při sametové revoluci se dozvěděl zase díky zahraničnímu rádiu. Demonstrací se účastnil v Olomouci na Horním náměstí. Jako člen OF chodil po městě, vylepoval, rozdával letáky a celkově v době revoluce byl velmi aktivní. „Občas si říkám jestli jsem neměl být aktivnější i v době komunistů, že bych mohl uspíšit pád tohoto totalitního režimu,“ svěřil se nám pamětník.

Životopis vypracovali žáci ZŠ Komenium Olomouc

Horníková Veronika, Kašpárková Nikola, Mrtvá Šárka, Pohanková Michaela, Turčanová Karolína